

สารบัญ

คำนำ	i
บทคัดย่อ	1
Abstract	3
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร (Executive Summary)	5
ส่วนที่หนึ่ง : องค์ความรู้โดยย่อเกี่ยวกับศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และสิทธิ เสรีภาพต่างๆ	
บทนำ	21
บทที่ 1 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์	22
1.1 ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ในฐานะที่เป็นพื้นฐาน ของสิทธิและเสรีภาพทั้งปวง	22
1.2 มนุษย์กับศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์	22
1.3 แนวความคิดทางทฤษฎีเกี่ยวกับ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์	23
1.3.1 แนวความคิดในสมัยกลางของอิตาลี	23
1.3.2 แนวความคิดของเยอรมัน	25
1.3.2.1 แนวทางที่เชื่อกันว่าเป็นที่มาของศักดิ์ศรี ความเป็นมนุษย์ตามกฎหมายพื้นฐาน(รัฐธรรมนูญ) ของเยอรมัน	25
(ก) แนวความคิดของ Immanuel Kant	25
(ข) ความเชื่อในทางศาสนาของคริสตศาสนิกชน	28
1.3.2.2 เหตุและผลของการที่ต้องคุ้มครอง ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์	29

(ก) ธรรมชาติของมนุษย์และภารกิจของรัฐ	29
(ข) ความเป็นปัจเจกบุคคลในฐานะที่เป็นเงื่อนไข ของสิทธิต่างๆ	31
1.4 การนำเอาหลักการเกี่ยวกับการคุ้มครองศักดิ์ศรี	
ความเป็นมนุษย์มาบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ	34
1.4.1 วิวัฒนาการของประเทศต่างๆ	35
1.4.1.1 วิวัฒนาการในกลุ่มประเทศ แอ่งโกลแซกซอนและในฝรั่งเศส	35
1.4.1.2 วิวัฒนาการในระดับสหประชาชาติ	36
1.4.1.3 วิวัฒนาการในเยอรมัน	37
1.4.1.4 รัฐธรรมนูญของประเทศในยุโรปอื่นๆ	41
1.4.2 ความหมายของหลักการเกี่ยวกับการคุ้มครอง ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์	42
1.4.2.1 ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ในฐานะที่เป็น บทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญ	47
1.4.2.2 ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ในฐานะที่ เป็นหลักการแห่งรัฐธรรมนูญที่มีคุณค่าสูงสุด	48
1.4.2.3 ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์กับหลักการ ปกครองในระบอบเสรีประชาธิปไตย	51
1.4.2.4 สิทธิเรียกร้องของปัจเจกบุคคล บนพื้นฐานของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์	52
1.4.2.5 ผลของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ที่มีต่อความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับรัฐ	53
1.4.2.6 ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์กับภาพลักษณ์ ของความเป็นมนุษย์	60
1.5 ความหมายของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ที่มีต่อสิทธิ ขั้นพื้นฐานต่างๆ	64

1.5.1	แนวทางการพิจารณาในขั้นตอนของการยกร่าง	64
1.5.2	การสื่อความหมายของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ โดยอาศัยการตีความบทบัญญัติมาตรา 1	69
1.6	ความสัมพันธ์ระหว่างสิทธิมนุษยชนกับสิทธิขั้นพื้นฐาน	76
1.6.1	วิเคราะห์ศัพท์	76
1.6.2	แนวทางของการพัฒนาเกี่ยวกับการ ใช้ศัพท์ในยุโรป	78
1.6.3	ความแตกต่างสิทธิมนุษยชนกับสิทธิขั้นพื้นฐาน	79
1.6.3.1	แนวความคิดเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน และแนวความคิดเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ	80
1.6.3.2	แนวความคิดเกี่ยวกับคำบังคับของ สิทธิขั้นพื้นฐาน	82
1.7	การล่วงล้ำขอบเขตการคุ้มครองศักดิ์ศรีความ เป็นมนุษย์ตามแนวคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญแห่ง สหพันธ์เยอรมัน	83
1.8	แนวความคิดเกี่ยวกับศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพในสังคมทางแถบเอเชีย	89
บทที่ 2	สิทธิและเสรีภาพ	94
2.1	ประวัติความเป็นมาของการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ	94
2.1.1	มนุษย์ตามแนวความคิดของ St. Thomas Aquinas	99
2.1.2	พัฒนาการในฝ่ายอาณাজักร	100
2.1.2.1	พัฒนาการในกลุ่มประเทศ แองโกลแซกซอน	100
2.1.2.2	กระแสทางความคิดหลัก 3 กระแส	101
2.1.2.3	แนวความคิดเกี่ยวกับอำนาจอธิปไตย	104

2.2	พื้นฐานทางความคิดของการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ	106
2.2.1	ที่มาและเนื้อหาของสาระของสิทธิเสรีภาพ	106
2.2.2	สิทธิเสรีภาพกับการจำกัดอำนาจรัฐ	110
บทที่ 3	วิวัฒนาการของการคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และสิทธิเสรีภาพ	111
3.1	แนวความคิดเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ	111
3.1.1	แนวความคิดเกี่ยวกับการคุ้มครอง สิทธิเสรีภาพในสมัยกลางของยุโรป	111
3.1.2	แนวความคิดเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพในอังกฤษ	115
3.1.3	แนวความคิดเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพ ในสหรัฐอเมริกา	122
3.1.4	แนวความคิดเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพในฝรั่งเศส	126
3.1.5	แนวความคิดเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพในเยอรมัน	129
3.2	การผูกมัดอำนาจรัฐของสิทธิเสรีภาพ	140
3.2.1	หลักพื้นฐานของการผูกมัดอำนาจรัฐ ของสิทธิเสรีภาพ	140
3.2.2	การผูกมัดฝ่ายนิติบัญญัติ	142
3.2.3	การผูกมัดฝ่ายบริหาร	151
3.2.4	การผูกมัดฝ่ายตุลาการ	158

ส่วนที่สอง ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และสิทธิ เสรีภาพต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญไทย

บทที่ 4	ขอบเขตของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และสิทธิ เสรีภาพต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญไทย	169
4.1	ความทั่วไป	169

4.2 ศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ตามรัฐธรรมนูญไทย	
ฉบับปัจจุบัน	170
4.2.1 แนวความคิดพื้นฐานทั่วไป	170
4.2.2 บทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญไทย พ.ศ. 2540	
ว่าด้วยศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์	173
4.2.2.1 เจตนารมณ์ของสมาชิกสภาร่าง	
รัฐธรรมนูญ	173
4.2.2.2 ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตาม	
รัฐธรรมนูญ	176
4.3 ปัญหาเฉพาะของไทยในการใช้และการตีความศักดิ์ศรี	
ความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ	177
4.4 ปราบปรามการกระทำหรือพฤติกรรมในสังคมไทยที่อาจจะยัง	
ไม่สอดคล้องกับหลักที่ว่าการใช้อำนาจขององค์กรต้อง	
คำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ และเสรีภาพ	
ตามรัฐธรรมนูญ	180
4.4.1 สาเหตุแห่งความไม่สอดคล้องระหว่างปราบปรามการ	
กระทำหรือพฤติกรรมในสังคมไทยกับหลักที่ว่าการใช้	
อำนาจขององค์กรต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็น	
มนุษย์ สิทธิ และเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ	180
4.4.2 ตัวอย่างของปราบปรามการกระทำหรือพฤติกรรมใน	
สังคมไทยที่อาจจะยังไม่สอดคล้องกับหลักที่ว่า	
การใช้อำนาจขององค์กรต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรี	
ความเป็นมนุษย์ สิทธิ และเสรีภาพตาม	
รัฐธรรมนูญ	182
4.5 บทบาทของศาลรัฐธรรมนูญในการคุ้มครองสิทธิ	
ของชนชาวไทย	183

บทที่ 5 การคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และสิทธิเสรีภาพต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญไทย	185
5.1 สภาพปัญหา	185
5.1.1 ความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ	185
5.1.2 ความคุ้มครองในระดับกฎหมาย	186
5.2 การจำกัดสิทธิขั้นพื้นฐาน	187
5.2.1 ขอบเขตการคุ้มครองของสิทธิแต่ละสิทธิ	187
5.2.2 เกณฑ์สำหรับการจำกัดสิทธิขั้นพื้นฐาน	190
5.3 สิทธิขั้นพื้นฐานที่รัฐธรรมนูญไม่เปิดช่องให้ ตรากฎหมายมาจำกัดได้	193
5.4 กรณีที่เป็นการจำกัดสิทธิโดยคำสั่งทางปกครอง หรือคำพิพากษา	194
5.5 แนวทางการพิจารณาคดีของศาลรัฐธรรมนูญ เมื่อมีประเด็นเกี่ยวข้องกับกรณีการใช้อำนาจ ขององค์กรที่ต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ	195
สรุป	198
บรรณานุกรม	200